

MISIJNÍ ČINNOST
APOŠTOLŮ

1. úkol — 29. prosince — 4. ledna 1941

Pavel opouští Damašek — Činnost Petrova

Úvod: Ve výrazu »když přeběhlo drahně dnů« je zahrnut jeden úsek Pavlova života, o kterém nám Skutky apoštolů nepraví nic bližšího. Lze tím rozumět dobu, kterou Pavel po svém obrácení ztrávil v Arabii. Byly to přibližně asi tři roky. »Odpor se tak mocně vzmáhal, že nebylo radno, aby Pavel pokračoval ve své činnosti v Damašku. Posel s nebe mu přikázal, aby na čas opustil toto místo, a on „šel do Arabie“ (Gal. 1, 17), kde našel bezpečné útočiště. Zde v samotách pouště měl Pavel bohatou příležitost k nerušenému studiu a klidnému přemýšlení. Před očima se mu v duchu kmitaly zkušenosti minulosti a on se obrátil cele ku Pánu. Hledal Boha celým srdcem a neustal, dokud si nebyl zcela jist, že jeho pokání je přijato a jeho hříchy odpuštěny. Chtěl mít jistotu, že v jeho nastávajícím učitelském úřadě bude mu Ježíš po boku. Zprostil svou duši všech předsudků a tradic, které doposud usměrňovaly jeho život, a načerpal poučení ze zdroje pravdy. Ježíš se s ním stýkal, utvrdil jej u víře a dal mu v hojně míře moudrosti a milosti.« — Wirken, 99.

»Z Arabie přišel Pavel „zase do Damašku“ (Gal. 1, 17) a „svobodně mluvil ve jménu Ježíše“. Židé nebyli schopni vystoupiti proti moudrosti jeho důkazů a „zavřeli mezi sebou radu, aby jej zabili.“ — A. a. O., 101.

1. O čem se Židé radili, když se Saul vrátil do Damašku? Skt. 9, 23.
2. Jaké opatření učinili, aby se jejich úmysl zdařil? V. 24.

Ve 2. Kor. 11, 32 poznamenává Pavel, že hejtman v Damašku dal hlídati město vojáky, aby se ho zmocnil. Zdá se to býti divné, že na jednoho prostého křesťana bylo třeba tolik vojáků. Ale Saul měl na své straně Krista a jeho anděly a ušel brozícímu nebezpečí.

**3. Jak zachránili učedníci svého bratra Saula?
V. 25.**

»Na nepozorovaném místě městské zdi, za níž byly pravděpodobně podle obyčeje východních měst postaveny malé domky, spustili ho v temné noci v koši z okna.«

4. Kam se odebral Saul? S kým se chtěl v Jerusalemě sblížit? Proč neměl úspěch? V. 26.

»Bylo pro ně velmi těžké věřit, že by se tento puntičkářský farizeus, který tolik vykonal pro zničení církve, mohl státi upřímným následovníkem Ježíše.« — Wirken, 101.

5. Kdy uvěřili učedníci, že jeho obrácení je pravé? V. 27. 28.

»Petr a Jakub, kteří byli v oné době jedinými apoštoly v Jerusalemě, podali tomuto kdysi tak velkému pronásledovateli své víry pravici bratrství. Nyní ho však všichni tak milovali a vážili si ho, jako se ho předtím obávali a vyhýbali se mu. Zde setkali se dvě velké osobnosti nové víry: Petr, který byl vyvolen za následovníka Kristova ještě za jeho pozemské pouti, a Pavel, farizeus, který po Ježíšově nanebevstoupení se s Ním setkal tváří v tvář a také s Ním mluvil.« — S. P., III., 321.

6. Jak podal Saul další důkaz o změně, která se s ním stala? Jaké nebezpečí mu opět hrozilo? V. 29.

7. Jaké pocity choval Saul pro ty, kteří usilovali o jeho život? Řím. 9, 1—3.

»Zármutek naplňoval jeho srdce. Byl by rád obětoval i svůj život, kdyby tím byl někoho z nich přivedl k poznání pravdy. S hanbou vzpomínal na to, kterak s živou účastí sledoval ukamenování Štěpána, a nyní chtěl odstraniti poskvrnu, spočívající na tomto křivě obžalovaném, a mocně se zastával pravdy, pro kterou Štěpán obětoval svůj život.« — Wirken, 102.

8. Jak ušel Saul dalším úkladům svých nepřátel? Skt. 9, 30.

Saul se narodil v Tarsu. Toto město leželo v severovýchodním cípu Středozemního moře, a sám o něm jednou pravil, že bylo slavné. Jistý učenec praví, že z něj zůstalo již jen ubohé městečko tureckého slohu, beze stopy po někdejší slávě.

9. Jaký byl stav sborů v této době? V. 31.

Sbory neodpočívaly od své práce pro Ježíše, ale měly pokoj od svých pronásledovatelů. Věřící mohli svobodně působiti a jejich počet se zvětšoval.

10. Do kterého města přišel Petr na své misijní cestě? Koho tam našel? V. 32. 33.

11. Jak byl tento nemocný uzdraven? Co způsobil tento čin? V. 34. 35.

12. O kterém městě je dále mluveno? Co se dovídáme o jedné učednici, která tam bydlela? V. 36. 37.

Město Lydda leželo v bohaté sáronské nížině asi 40 km od Jerusalema. Joppen nalézá se 15 km severně od Lyddy.

13. Jaké poselství obdržel Petr v Lyddě? V. 38.

14. Jak to vypadalo v domě Tabity, když tam Petr přišel? V. 39.

15. Jaký div zde Petr učinil? V. 40—42.

16. Čím hostem byl Petr za svého pobytu? V. 43.

2. úkol — 5. — 11. ledna 1941

Petr přijímá od Boha ponaučení

Úvod: Cesarea ve Středozemním moři leží asi 50 km severně od Joppen. Obývali ji pohané a bylo to politicky hlavní město Judstva. Joppen, zvané nyní Jaffa, je ještě dnes důležité město. Chceme-li správně porozuměti dnešnímu úkolu, musíme si uvědomiti hluboký odpor Židu vůči pohanům. Zbožný Žid nebyl by nikdy vkročil do domu pohana a rozhodně s ním nenavázal společenské styky. Jednou z důležitých otázek, jež měla prvotní církev řešiti, bylo, zda pohané mohou míti účast na požehnání evangelia.

1. Kterou zvláštní osobu poznáváme v prvním verši našeho úkolu? Skt. 10, 1.

»Kornelius byl bohatý římský hejtman, pocházel ze vznešeného rodu a zaujímal místo cti a důvěry. Ač jeho výchova a vzdělání byly od narození pohanské, došel k poznání Boha... Ačkoli Kornelius věřil proroctvím a očekával příchod Mesiáše, nevěděl nic o evangeliu, jež bylo zjeveno v Kristově smrti a utrpení.« — Wirken, 105. 106.

2. Které čtyři dobré vlastnosti jsou nám o něm uvedeny? V. 2. 3 a.
3. Co zažil Kornelius jednou odpoledne, když se modlil? V. 3.
4. Jak působilo na Kornelia zjevení se anděla? Co se tázal? Jak ho anděl uklidnil? V. 4.
5. Kterého učitele doporučil anděl Korneliovi? (Povšimni si, jak byly udělené pokyny do podrobností přesné.) V. 5. 6.

Prvních šest veršů této kapitoly nám ukazuje, kterak jsou nebesa přesně informována o jméně, pobytu, zaměstnání a přáních lidí. V případě tohoto římského důstojníka v římském hlavním městě Palestýny a skromného koželuha v Joppen vzal Pán ohled na jejich okolnosti a dal každému zvláštní pokyny. Zajisté, že »Oči Hospodinovy patří na spravedlivé«, a »On zná dítky svoje«.

6. Jak se zachoval Kornelius k výzvě anděla? V. 7. 8.
7. Kdy přišli jeho služebníci do Joppen? Co právě Petr dělal? V. 9.
»Šestá hodina (poledne) byla pro zbožné Židy pravidelnou dobou modlitby.«
8. Co prožil Petr, zatím co v domě připravovali oběd? V. 10.
9. Jakého druhu bylo vidění? (Obrazné.) Co slyšel? Co odpověděl? V. 11—14.
10. K čemu ho hlas vyzval? Kolikrát se tak stalo? V. 15. 16.
11. Jak působilo toto vidění na apoštola? Kdo vtom promluvil? S kým chtěli mluvit? V. 17. 18.

»Toto vidění mělo Petra pokárat i poučiti. Byl mu v něm zjeven Boží úmysl, že skrze Kristovu smrt mají i pohané býti spoludědici požehnání spasení. Doposud žádny z učedníků nezvěstoval evangelium pohanům, neboť mezi nimi byla propast, která však byla Kristovou smrtí překlenuta; proto působili jediné mezi Židy a domnívali se, že pohané jsou vyloučeni z požehnání evangelia. Nyní se Pán snaží poučiti Petra o světovém rozšíření Božího plánu. Již mnozí pohané byli žádostivými posluchači Petrových kázání, jakož i jiných apoštolů, také mnozí z řeckých Židů uvěřili v Krista; ale obrácení Kornelia mezi pohany mělo býti první důležitou událostí.« — Wirken, 107. 108.

„Někteří se snažili tvrditi, že toto vidění dokazuje, že Bůh již nezakazuje požívatí maso těch zvířat, která až dosud uznával za nečistá. Je to velmi mylný výklad, který se protíví zprávě, jakou nám podává Písmo o vidění a o jeho působení.“ — S. P., III., 327. 328.

12. Jaký další pokyn obdržel Petr, když ještě přemýšlel o vidění? V. 19. 20.
13. Jak se představil Petr příchozím? Jaké poselství mu vyřídili? V. 21. 22.
14. Jak jim Petr dokázal své křesťanské stanovisko? V. 23.

3. úkol — 12. — 18. ledna 1941

Petr přijímá od Boha ponaučení (závěr)

Úvod: Petr poslušen jsa Ducha svatého, vyhověl naléhavé prosbě Kornelia, opustil Joppen a cestoval s muži do Cesaree. Doprovázelo ho šest bratrů z Joppen. Kornelius shromáždil ve svém domě všechny své příbuzné, a když Petr přišel, čekali již toužebně na jeho poselství.

1. Kdy přišel Petr se svým průvodem do Cesaree? Jaké přípravy vykonal Kornelius pro jeho přijetí? Skt. 10, 24.

Bůh vyvolil Petra a Kornelia k tomu, aby razili cestu zvěstování radostného poselství pohanům. Petr byl silně zaujat proti příslušníkům jiných kmenů, proto než mohla být stržena ohrada mezi Židy a pohany, musila být nejprve odstraněna u Petrovi. (Skt. 15, 7.) Cesta do Cesaree a zkušenost v domě Kornelia měly být pomocí jak Petrovi, tak Korneliovi a jeho přátelům.

2. Jak přijal Kornelius Petra? Co odpověděl Petr na projevené mu uctívání? V. 25. 26.

„Když Petr vstoupil do domu pohanova, neuvítal jej Kornelius jako obvyčejného návštěvníka, nýbrž jako posla nebes. Na východě je totiž zvykem, že setkává-li se někdo s knížetem anebo jiným vysokým hodnostářem, hluboce se mu ukloní; rovněž dítky se uklánějí před rodiči; Kornelius však, přemožen jsa úctou k Petrovi, jehož mu Bůh poslal jako učitele, padl k jeho nohám a uctíval ho. Udivený Petr však hejtmana ihned pozvedl, řka: „Vstaň, i jáť také sám člověk jsem.“ — Wirken, 109.

3. Jak odůvodnil Petr svůj vstup do pohan-
ského domu? Jakou otázku dal přítomným?
V. 27—29.

Petrův pobyt v domě Korneliově je mezníkem v šíření evangelia. Před svým nanebevstoupením přikázal Ježíš svým učedníkům, aby byli jeho svědky „v Jerusalemě, i ve všem Judstvu, i v Samarii, a až do posledních končin země“. V prvních třech uvedených kruzích bylo svědectví již vydáno, nyní mělo proniknouti do čtvrté části. Pavel sice již předtím kázal v Damašku v Syrii a nyní opět v Cilicii, ale mluvil především k Židům, jak to činil i Petr a ostatní. (Por. Skt. 11, 19.) Nyní měl Petr mít první křesťanské kázání před pohanským shromážděním, což mělo za následek vznik světoširého hnutí. Proto není divu, že považoval za vhodné vzít s sebou šest bratří jakožto svědky.

4. Jaké objasnění podal Kornelius o tom, že poslal pro Petra? V. 30—33.
5. K jakému náhledu dospěl Petr za řeči Korneliovy? Nač nehledí Bůh? V. 34, 35.
6. O kom jim pak Petr kázal? Kde bylo zvěstováno poselství o Ježíši? Který průkopník je zde vzpomenut? V. 36, 37.

„Apoštol kázal tomuto množství pozorných posluchačů o Kristu — o jeho životě, o jeho divcích, zrazení a ukřižování, o jeho zmrtvýchvstání a nanebevstoupení a o jeho díle v nebesích, jež koná jako zástupce a prostředník lidí. Když shromážděným poukázal na Ježíše jakožto jedinou naději hříšníka, pochopil sám lépe význam svého vidění, a jeho srdce vzplanulo mocí pravdy, kterou jim zvěstoval.“ Wirken, 110.

7. Čím byl Ježíš pomazán? Z čeho se skládalo jeho dílo na zemi? Kdo byl s Ním? V. 38.
8. Kdo byl svědkem všech jeho činů? Co mohl Petr ještě říci o Pánu? V. 39, 40.
9. Jaký důkaz měl Petr a ostatní svědkové o tom, že Ježíš skutečně vstal z mrtvých? V. 41.
10. O které důležité skutečnosti měl svědčiti Petr a ostatní? V. 42.
11. Kde nalézáme podobné svědectví a kdo je vydával? V. 43.

12. Jakého daru dostalo se přítomným pohanům? V. 44.
13. Jak působil tento zjev na Petrovy průvodce? Jaké působení Ducha svatého pozorovali? V. 45. 46.
14. Jakou odvážnou otázku dal Petr? Co potom přikázal? Oč prosili Petra noví věřící v Cesarei? V. 47. 48.

4. úkol — 19. — 25. ledna 1941

Petr podává zprávu o své zkušenosti: evangelium v Antiochii

Úvod: Mezi věřícími v Judstvu panuje velké rozčilení, neboť se doslechli divné věci o Petrově chování; zvěstoval záchranné poselství pohanům. To vyvolalo odpor věřících ze Zidu, kteří nechtěli mít na evangeliu podíl s pohany. Však až se Petr vrátí do Jerusalema, musí mít příležitost vyprávěti dopodrobna o svých zážitcích.

Od letnic uplynulo již několik let. Kázání o Ježíši jako o ukřižovaném a zmrtvýchvstalém Spasiteli se neustále rozmáhalo. Ale nezvěstovali Jej dosud jako Spasitele všech lidí.

Příhodou v Cesarei a tím, že ji církev v Jerusalemě uznala, dostává se kázání o Pánu Ježíši nové náplně. Apoštolé vnikají do nového pracovního pole, neboť nejsou záchranné poselství „po všem světě“, zvěstují je „na svědectví všechněm národům“.

Dnešním úkolem přenáší se středisko šíření radostného poselství z Jerusalema do Antiochie, syrského hlavního města. Bylo to důležité obchodní město, ležící asi 25 km od Středozemního moře a 480 km severně od Jerusalema.

1. Jakou zprávu obdrželi bratři v židovské zemi o Petrově činnosti v domě Kornelia? Skt. 11, 1.
2. Jakou výtku učinili apoštolovi, když se vrátil do Jerusalema? V. 2. 3.
3. Čím se bránil? V. 4—14.
4. Jak se přiznal Bůh k Petrovu kázání? V. 15.

5. Které Ježíšovo slovo připomenul Petr po tom? V. 16.

6. Jak ukončil Petr svou řeč? V. 17.

7. Z čeho poznáváme, že bratři byli přesvědčení? V. 18.

»Když to bratři slyšeli, mlčeli, přesvědčení jsouce, že Petr svým jednáním provedl plán Boží, odvrhli své předsudky a chválili Boha... Tak byly bez boje strženy staré předsudky a ukončeno oddělení, jež trvalo celá staletí; tím však byla současně připravena cesta pro zvěstování evangelia pohanům.« — Wirken, 112.

8. Jaký cíl dal Ježíš učedníkům, když je vyslal po prvé? Kam neměli jíti? Mat. 10, 5. 6.

V proroctví Daniele (kap. 9, 24) bylo Židům odděleno 70 týdnů neboli 490 let. Toto údobí počalo na podzim r. 457 př. Kr. a skončilo na podzim r. 34 podle našeho letopočtu. Podle Božího plánu mělo býti až do té doby záchranné poselství zvěstováno pouze Židům. Pavel a Barnabáš řekli jednou Židům: »Vámf mělo nejprv mluveno býti slovo Boží.« Právě v roce 34 vypuklo pronásledování, v němž ztratil život Štěpán, první křesťanský mučedník. Ukamenování Štěpána z popudu židovské vysoké rady vyplývalo vlastně z formálního zavržení záchranného poselství.

9. Jaký důležitý krok v šíření záchranného poselství byl učiněn po smrti Štěpánově? Sk. 8, 4. 5.

10. Komu kázali rozprehnutí členové církve především? Kdo také slyšel v Antiochii zvěst evangelia? Skt. 11, 19—21.

»Ruka je znamením síly a práce. Ochotní křesťané jsou rukama Božíma. Skrze ně může Bůh lehce provést to, co by oni z vlastní síly nedokázali. Zde byla malá hrstka chudých, opovržených, pronásledovaných uprchlíků, a to v jednom z nejpyšnějších, nejmočnějších, nejbohatších a nejhlášenějších měst.« Ale Bůh způsobil, že právě toto město se stalo střediskem misijní práce pro celý tehdy známý svět.

11. Koho poslala církev v Jerusalemě, aby budoval dílo na místě, jež se stalo novým zdrojem světla? Jaké napomenutí dal Barnabáš nově obráceným? V. 22. 23.

12. Co je praveno o povaze Barnabáše? Kterého spolupracovníka si vybral? V. 24. 25.

Je velmi pravděpodobné, že si Barnabáš v práci mezi pohany v Cesarei a Řeky v Antiochii vzpomněl na slovo Páně ohledně Saula: »On jest má nádoba vyvolená, aby nosil jméno mé před pohany.« (Skt. 9, 15.)

13. Jak dlouho působil Barnabáš se Saulem v Antiochii? Jaký nový název obdrželi tamější věřící? V. 26.

»Buh sám dal jim název křesťané, královské jméno, které dostanou všichni, kdož se spojí s Kristem.« — Wiken, 125.

14. Kdo přišel v této době z Jerusalema do Antiochie? Jak se jmenoval jeden z nich? Co prorokoval? Kdy se to naplnilo? V. 27. 28

15. Jak pomohli křesťané v Antiochii chudým v Judstvu? V. 29. 30.

Věřící v Antiochii nebyli bohatí, ale utiskovaní a pronásledováni křesťané v Jerusalemě byli ještě chudší. Každý z nich dal »podle možnosti své«; toto pravidlo je směrodatné při každé povinnosti i dnes. Tím, že sami dali, přijali dárci požehnání, neboť dávání obohacuje vždy dávajícího. Zároveň to však sblížilo Židy s pohany. — Nezištné dávání nebylo nikdy tolik potřebné jako dnes. Ve verši 30. je první zmínka o »starších« v Novém Zákoně.

5. úkol — 26. ledna — 1. února 1941

Štěpánova smrt; vysvobození Petra

Úvod: Sborny v Judstvu, Galilei a v Samaří těšily se nějakou dobu z pokojného života. (Skt. 9, 31.) Tu Židé znovu povstali proti rychle rostoucí křesťanské církvi a zneužili svého vlivu u krále, snažíc se pronásledováním zdržeti pokrok církve. Barnabáš a Saul přišli do Jerusalema a odevzdali dar sboru v Antiochii.

1. Který křesťan se stal první obětí nového pronásledování? Skt. 12, 1. 2.

Jakub, bratr Jana, byl známý apoštol. Byl jedním ze tří důvěrníků, kteří v bezprostřední blízkosti prožili vzkříšení dcery Jairovy (Mar. 5, 37), proměnění (Mat. 17, 1) a Ježíšův boj v Getsemane (Mat. 26, 37).

2. Co vlastně přimělo Herodesa k tomuto hroznému pronásledování? V. 3.

»Dnové přesnice« byly svátky Velké noci. Pro Židy by to bylo bývalo urážkou, kdyby Herodes byl v těchto svátcích Petra odpravil. Proto ho na ten čas uvrhli do vězení.

V Novém Zákoně setkáváme se s několika panovníky, kteří se jmenovali Herodes. Jako první by byl Herodes Veliký, praotec rodiny, který byl původcem vraždění dítěte v Betlehémě. (Mat. 2, 16.) Jeho syn byl Herodes Antipas, který odsoudil k smrti Jana Křtitele. Dnes se dovídáme o Herodesu Agrippovi I., vnukovi Herodesa Velikého.

3. Jaký úmysl měl Herodes s Petrem? V. 4.

»Poněvadž apoštolé jim již předtím z vězení zmizeli, byl nyní Herodes dvojnásob opatrný. Petra musilo hlídati šestnáct vojinů, kteří ho dnem i nocí střídavě pozorovali. Ležel ve své cele svázan dvěma řetězy mezi dvěma vojáky, a na jejich zápěstí byly upevněny řetězy, takže se Petr nemohl pohnouti, aby to vojáci nepozorovali. Jelikož byly dveře zalamy pevně uzavřeny a před nimi stála silná stráž, byl útěk za lidské pomoci holou nemožností. Ale, kde je nouze, nejvyšší pomoc Boží nejbližší.« -- Wirken, 115.

4. Jak dokázala církev svoji účast na Petrově položení? V. 5.

5. Za jakých okolností musil Petr ztrávit noc před svou smrtí? Z čeho poznáváme, že si nedělal starosti o svůj osud? V. 6.

»Petr byl uvězněn v cele, vysekané ve skále, její dveře byly dobře uzavřeny a zastrčeny na závoru, a hlídající vojáci byli odpovědní za něho. Ale zámky, závory a římské stráže, které znemožňovaly jakoukoli lidskou pomoc, měly jenom vyvýšiti slávu Boží při vysvobození Petra.« -- Wirken, 115.

6. Kdo této noci navštívil vězení? Jak byl Petr probuzen? Z čeho poznáváme, že nebeska návštěva pamatovala na zdraví svého chráněnce? V. 7. 8.

»Nastala poslední noc před stanovenou popravou. S nebe je poslán mocný anděl, aby zachránil Petra. Silné brány, za nimiž dli svatý Boží, otvírají se bez lidské pomoci. Anděl Nejvyššího vchází jím, pak se zase za ním neslyšně zavírají. Vstupuje dle toho, jak těžší Petr a spokojeně spí.

Světlo, obklopující anděla, naplňuje místnost, ale to ještě Petra neprobudilo. Teprve když se ho anděl dotýká

a když slyší hlas: „Vstaň rychle!“, Petr se probouzí a vidí, že cěla je zalita nebeským světlem a před ním že stojí nádherný anděl. Mechanicky dělá to, co mu anděl praví, a když vstával, ani si neuvědomil, že řetězy spadly s jeho rukou.« — Wirken, 315. 316.

7. Jak působila na Petra tato i příští událost?
Jak prošli branou vězení? V. 9. 10.

8. Co posílilo Petra, když ho anděl opustil?
Kam šel? V. 11. 12.

»Nyní věděl, že je svobodný a že se nalézá ve známé části města... Apoštol se ihned bral k domu, kde byli shromážděni jeho bratři a právě se za něho vroucně modlili.« — Wirken, 117.

9. Vypravuj postup děje, než byl Petr vypuštěn!
Co vyprávěl a jaký příkaz jim dal? V. 13—17.

Jak byl Petr přijat? — Bezpochyby výbuchem údivu a radosti, neboť jim musil pokynouti rukou, aby byli ticho, aby jim mohl vyprávěti svoji zkušenost a zároveň jim svědčiti poselství pro Jakuba a bratry. Jakub byl jedním ze starších sboru v Jerusalemě.

10. Jaké obavy měli příští den vojáci? Co s nimi Herodes učinil? Kam se pak na čas odebral? V. 18. 19.

Herodes »dobře věděl, že Petra nevysvobodila žádná lidská moc, ale nechtěl přiznati, že Boží moc zmařila jeho plány, a stavěl se zpupně proti Bohu.« — Wirken, 118.

11. Jakým způsobem byl urovnán spor mezi králem a městy Tyrus a Sidon? V. 20.

12. Jak skončil jednoho dne život Herodesa?
V. 21—23.

»Herodes věděl, že mu nepatří chvála a uctívání lidu; ale přece přijal jejich modlářství, jako by mu patřilo... Náhle se však s ním stala strašná změna: jeho obličej zbledl na smrt a byl zkřiven bolestí. Na celém těle mu vyvstaly velké kapky potu. Chvilí stál jako ztrnulý bolestí a hrůzou, potom obrátil svůj křídově bílý obličej ke svým zaraženým přátelům a zvolal zoufale: Ten, jehož jste povýšili na Boha, propadl smrti! V nejstrašnějších bolestech odnesli ho s tohoto místa rozkoši a nádhery.« »Tentýž anděl, který přišel z nebe vysvoboditi Petra, byl poslem hněvu a soudu Herodesovi.« — Wirken, 119, 120.

13. Jaký vliv měly poslední události na pokrok radostného poselství? Který příkaz splnili v této době Saul a Barnabáš? V. 24, 25.

Bratři přišli do Jerusalema, aby rozdělili podporu sboru v Antiochii. Hlad se dosud neustále rozmáhal. Podle dějinných zpráv nastal r. 43 a trval až do roku 45.

6. úkol — 2. — 8. února 1941

Pavlova první misijní cesta

Úvod: Při Pavlově obrácení řekl Pán: „Jest on má nádoba vyvolená, aby nosil jméno mé před pohany i krále“ (Skt. 9, 15.) Pavel pilně pracoval, a čekal, dokud by mu Pán nepřipravil cestu k většímu působení. Působil asi rok s Barnabášem v syrské Antiochii. Žádný z nich však dosud nebyl formálně ustanoven jako kazatel. První misijní cesta byla asi 1600 km dlouhá.

1. Jmenuj proroky a učitele, kteří působili ve sboru v Antiochii! Jaké poselství obdrželi jednoho dne v modlitební hodině od Ducha svatého? Skt. 13, 1. 2.

2. Co též bylo vykonáno při „oddělení“ Saula a Barnabáše pro jejich nový úkol? V. 3.

„Toto vysvěcení bylo pro Pavla začátkem nového a důležitého období v jeho životním díle. Později považoval tuto dobu za počátek svého apoštolského úřadu v křesťanské církvi.“ — Wirken, 130.

3. Kdo vlastně svěřil těmto vysvěceným mužům jejich poslání? Kam šli nejprve? V. 4.

Do Cypru šli asi z různých důvodů. Předně pocházel z Cypru Barnabáš a počítal snad, že mezi svými příbuznými a přáteli bude moci učiniti dobrý začátek. Také Saul pocházel z blízké Cilicie z Tarsu a znal snad lidi z Cypru. Na Cypru zvěstovali též radostné poselství různí učeďníci, kteří uprchli za pronásledování z Jerusalema (Skt. 11, 19), byli později v Antiochii a zajisté znali Pavla a Barnabáše. A obyvatelé byli vesměs Řekové. Jelikož se zde dolovala měď, byli sem přilákáni též mnozí Židé. Podle této mědi, řecky Kýpros, má též ostrov jméno.

4. Kde začali kázat? Kdo jim pomáhal? V. 5.

Salamina bylo přístavní město na východním pobřeží ostrova. Uvedený Jan je Jan Marek, krátce také Marek, pisatel jednoho ze čtyř evangelií. Z Kol. 4, 10 se dovídáme, že to byl příbuzný Barnabáše. Je docela možné, že u Mar. 14, 51. 52 líčí svoji vlastní zkušenost.

5. Do kterého města přišli, když prošli celý ostrov? Koho tam našli? V. 6.

6. U které známé osoby zdomácněl tento čaroděj? Co si vladař přál? Proč se protivil Elymas činnosti apoštolů? V. 7. 8.

V Orientě byl nadbytek čarodějů, kouzelníků a falešných proroků. Nenašla se téměř římská rodina, která by neměla nějakého miláčka-proroka anebo se ho stále nedotazovala. Elymas si hned uvědomil, že když tento římský úředník chce slyšet poselství Pavla a Barnabáše, že je konec jeho zaměstnání a výdělku. Proto se jim vši silou protivil.

7. Jaké jméno má nyní Saul? V. 9.

8. Co pravil Pavel, osvěcen jsa Duchem svatým, o povaze Elymasově? V. 10.

9. Jaký trest ho měl stihnouti? V. 11.

»Kouzelník se odvracel od pravdy evangelia a nyní ho Bůh za trest ranil dočasnou slepotou. Měl poznati, že Boha velmi urazil a že má činiti pokání a prositi ho o odpuštění. Jsa slepý, tápal nyní kol sebe a všichni mohli poznati neúčinnost Elymasových kouzel a moc Boží, provázející apoštoly.« — Wirken, 133. 134.

10. Jak působil děj Elymasa na správce země? V. 12.

11. Kam šli apoštolé potom? V. 13 a.

12. Kdo se od nich v Perge oddělil? V. 13 b.

»Zde byl Marek zviklán ve svém rozhodnutí, že se cele odevzdá Pánu v jeho díle. Za příznivých okolností pracoval s úspěchem, ale když poznal, že jako bojovník pod křížem Kristovým musí snést mnohé útrapy, nebezpečí a pronásledování, ztratil odvahu a vrátil se do Jerusalema. Musil se nejprve naučiti, zmužile a statečně snášeti pronásledování a soužení.« — Wirken, 134. 135.

13. Proč se nikdo nemusí báti odporu proti Boží pravdě? 2. Kor. 13. 8.

Kdosi řekl: »Kam jde misionář s poselstvím kříže, plíží se hned v patách za ním ten zlý. Často narážíme na odpor, který je tím silnější, čím více se modlíme. Přeslo slunce, tím jasněji proniká temnotou a mračny, a tím zářivější je vítězství.«

14. Kam se odebrali Pavel a Barnabáš z Per-gen? Co dělali v sobotu? K čemu je pozvali předsedové školy? Skt. 13. 14. 15.

7. úkol — 9. — 15. února 1941

Pavel jde k pohanům

Úvod: Pavel a Barnabáš jsou dosud na první misijní cestě a došli až do Antiochie Pisidické. V sobotu jdou do tamější školy.

1. Jaké pozvání obdrželi návštěvníci ve škole v Antiochii? Skt. 13, 15.

2. Jakým moudrým úvodem zahájil Pavel svůj výklad? V. 16—19.

Pavel začal mluvit o starých židovských dějinách a odstranil tak rozumně jejich předsudky a získal si jejich pozornost. Věřil v táž Pisma jako oni, v ničem je neodsuzoval a poukázal jim prostým způsobem na jejich vyplnění.

3. Kterou dobu uvádí dále? V. 20.

4. Na které události v době od soudu až do narození Spasitele poukázal? V. 21—23.

Pavel mluvil o králi Davidovi, neboť bylo zaslíbeno, že z jeho pokolení má přijíti Spasitel. Dotkl se tím naděje, drahé všem Židům; neboť oni čekali Záchrance. Potom jim vyprávěl, že Ježíš je ten zaslíbený Syn Davidův.

5. Jakou skutečnost z díla Jana Křtitele vzpomíná Pavel? V. 24. 25.

6. Co pak zjišťuje? Kdo naplnil proroctví, která byla každý týden předčítána? V. 26. 27.

7. Které důležité zkušenosti ze života Ježíšova uvedl Pavel před shromážděním? V. 28—31.

8. Jaké radostné poselství jim zvěstoval potom? V. 32. 33.

9. Jaký přesný rozdíl naznačil Pavel mezi Davidem a Svatým? V. 34—37.
10. Na který Kristův čin spasení poukázal Pavel svým posluchačům? Před čím je varoval? V. 38—41.
11. O co prosili pohané apoštoly? Jaký byl výsledek tohoto prvního shromáždění? V. 42—44.
12. Jaké důležité rozhodnutí musil Pavel učiniti pro velký odpor Židů? V. 45—47.
13. Jak se Židé zachovávali k záchrannému poselství? V. 48. 49.
14. Jak skončilo buřičství Židů? Podle čeho se apoštolé řídili? V. 50—52; Mat. 10, 14.

Když byli apoštolé vyhnáni z Antiochie, obrátili se na jihovýchod do Ikonie. Putovali asi 140 km, než došli do tohoto velkého a bohatého města.

8. úkol — 16. — 22. února 1941

Pavel a Barnabáš v Ikonii, Lystře a Derben

Úvod: Dnes budeme sledovati Pavla a Barnabáše na jejich první misijní cestě do Ikonie, Lystry a Derben, a vrátíme se s nimi do místa, odkud vyšli, do Antiochie v Syrii.

1. Pavel a Barnabáš byli vyhnáni z Antiochie Pisidické. S jakým úspěchem pracovali nyní v Ikonii? Skt. 14, 1.

Pavel a Barnabáš cestovali po římské vojenské cestě na jihovýchod. Jelikož Ikonie ležela na křižovatce několika důležitých cest, byla výhodným střediskem pro rozšíření záchranného poselství.

2. Co se i zde opakovalo? V čem se však misiónáři nedali zmásti? Jak se přiznal Pán k jejich práci? V. 2. 3.
3. Jaký byl výsledek dalšího zvěstování poselství? Do jakého položení dostali se apoštolé? Kam se nyní obrátili? V. 4—7.

»Pronásledování je pro Boží bojovníky povel k pochodu.« (Mat. 10. 23.) Tentokrát byli Pavel a Barnabáš po-

slání do Lystry, 28 km jihozápadně od Ikonie, pak do Derben, 32 km jihovýchodně od Lystry.

4. O kterém člověku v Lystře je nám zvláště vyprávěno? Co zjistil Pavel? Jaký div se stal? V. 8—10.

»Když Pavel zase vyprávěl lidem, jak Kristus činil divy, uzdravuje nemocné a trpící, spatřil mezi posluchači mrzáka, který na něho neustále hleděl a přijímal jeho slova u víře. Pavel byl hnut velkým soucitem s tímto ubožákem, a poznal, „an věří, že uzdraven bude“. Především modloslužebníky nyní Pavel mrzákovi přikázal, aby se postavil rovně na nohy. Dosud mohl trpící muž jen sedět; nyní však mohl ihned splnit Pavlův rozkaz a po prvé v životě stál na nohou. Tento čin víry dodal mu takové síly, že „se vzhopil a chodil“, ačkoli byl do té doby mrzákem.« — Wirken, 144.

5. O čem byli přesvědčeni pohanští svědkové? Jak pojmenovali Pavla a Barnabáše? V. 11. 12.

»Egypťané a Řekové věřili, že bohové občas přijali lidskou podobu a navštívili zemi, aby odměnili dobré a potrestali zlé lidi... Jupiter byl jejich hlavní bůh a Merkurius posel bohů... Merkura si představovali mladého, činného a výmluvného. Proto považovali Pavla za Merkura, „nebo on mluvil slovo“».

6. Jak chtěl uctít kněz Jupiterův návštěvníky svého města? Co bylo za tím účelem připraveno? V. 13.

Podle dějinných zpráv bylo zvykem uctít věnce z růží, myrty a vavřínu a ozdobit jimi tučná těla a dlouhé rohy býků. Zvířeti byl před obětováním proříznut krk, krev chycena do nádoby a pak ji vylili na oltář.

7. Co dokazuje, že apoštolé jim zazlávali jejich úmysl? Co pravil Pavel o sobě a o svém průvodci? Jak využil tuto příležitost? V. 14. 15.

»Apoštolé se snažili dáti těmto modlářům poznání o Bohu, Stvořiteli a o jeho Synu, Spasiteli lidstva. Obrátili jejich pozornost především na Boží předivné skutky, na slunce, měsíc a hvězdy, na obdivuhodný pořádek a pravidelnost čtvero ročních období, na mohutné zasněžené hory, na vysoké stromy a různé jiné divy přírody, svědčící o schopnostech, jež převyšují rozum lidský. Apoštolé obrá-

tili tak mysl pohanů k přemýšlení o velkém vládcí vesmíru. — Wirken, 143.

8. Jakou volnost nechával Bůh národům v minulosti? Čím dokazoval svou Jsoucnost? Jak působilo svědectví o pravém Bohu na obyvatele Lystry? V. 16—18.

»Vidíme Boha ve všem. Světelné paprsky lámou se v drobných kapkách vody a tvoří na nebi duhu — jsou svědkem Božím. Stromy v ovocných zahradách jsou plny dozrávajícího ovoce nejružnějších barev a odstínů, jak by to nikdo z lidí nedovedl napodobiti. Vlnící se obilí na poli je jako zlaté moře a je též Božím svědectvím. Jako Boží svědek přiznává se též prudká vichřice a poleká nic netušícího pozemšťana. „Hlas Hospodinův nad vodami. Bůh silný slávy hřímání vzbuzuje, Hospodin to činí nad vodami mnohými.“ — Zalm 29, 3.

9. Jak se to stalo, že se veřejné mínění tak rychle obrátilo proti apoštolům? Jak vyvrcholilo pronásledování tentokrát? V. 19.

10. Jak se projevila Boží moc, když učedníci stáli kolem ukamenovaného? Kam se odebral s Barnabášem příštího dne? V. 20.

»Mezi těmi, kteří se v Lystře obrátili a kteří viděli Pavlovo utrpení, byl též mladý muž, který se později měl státi vynikajícím pracovníkem pro Krista a měl s apoštolem sdíleti svízele a radosti prukopnické práce v těžkých polích. Byl to Timoteus. Když byl Pavel vyvlečen z města, byl tento mladý učedník mezi těmi, kteří stáli u zdánlivě mrtvého těla Pavlova a potom viděli, kterak se rozbil a zkrvaven se zvedá a chvali Boha, že mohl trpěti pro Ježíše Krista. — Wirken, 147.

11. Která města navštívili opět apoštolé, když odešli z Lystry? Jakou službu prokázali nově obráceným? Co jim pravili o cestě do království Božího? V. 21, 22.

12. Jak spořádali sbory? Čí péči je poručili? V. 23.

»To souhlasilo s evangelisačním plánem, neboť všichni věřící v Kristu měli býti spojeni v jeden celek a Pavel pamatoval na to v celém svém učitelském úřadě. Všechny, kteří kdekoli skrze jeho působení přijali Krista za svého Spasitele, zorganizoval v pravý čas ve sbor. — Wirken, 148.

13. Kterými kraji prošli nyní? Kde kázali?
Odkud se plavili do svého misijního sídla?
V. 24—26.

14. O čem vypravovali církvi v syrské Antiochii? Co zdůraznili? Jak dlouho zůstali v Antiochii? V. 27. 28.

Jaké to musilo býti krásné misijní shromáždění, když Pavel a Barnabáš přišli do Antiochie a celé církvi zvěštovali, co Pán skrze ně vykonal a jak na rozličných místech povstaly sbory. Hlavní myšlenkou jejich zprávy bylo: »že otevřel pohanům dveře víry«. Nechválili se, nenařikali nad prožitým utrpením, ani nebyli zmalomyslněni zesíleným odporem. Do popředí kladli všudypřítomnou pomoc Ducha Božího, zvěštovali záchranné poselství a nyní se jim ukázala vyhlídka na větší ovoce v pohanských zemích. Všech svých vítězství dobyli u víře ve jménu Kristově. Vliv církve v Antiochii rozšířil se na obrácené pohanů v cizích polích.

9. úkol — 23. února — 1. března 1941

Shromáždění apoštolů v Jerusalemě

Úvod: Zvěstování záchranného poselství bylo za všech dob provázeno těžkostmi. Za časů prvotní církve působila velké potíže různá falešná učení, hlásaná určitými křesťany ze Židu. Tito lidé prohlásili židovské zákony a zvyky za část křesťanství. Necháпали, že po smrti Kristově neměly již tyto staré zvyky a obřady význam. Pavel a Barnabáš ztrávili dlouhý čas ve sboru v Antiochii. Tehdy vznikl rozpor o otázce, kterou se dnes chceme zabývat. Jelikož tato těžkost mezi bratřími musila býti odstraněna, vykonali apoštolé 500 km cestu do Jerusalema, aby si společně o všem promluvili a prohlédli si věc z pravé stránky.

1. Které bludné učení znepokojovalo sbor v syrské Antiochii? Skt. 15, 1.

»V době, kdy se apoštolé společně s kazateli a laickými členy v Antiochii vážně snažili získati mnohé duše pro Krista, podařilo se některým židovským věřícím „z sekty farizejské“ z Judstva dáti otázkou, která záhy dala podnět k šířícím se sporům ve sborech a způsobila mezi věřícími pohanů zděšení. Tito požidovštělí učitelé přesvědčivě tvrdili, že kdo chce býti spasen, musí se obřezati a zachovávat celý ceremoniální zákon.« — Wirken, 150.

2. Co se rozhodla církev učiniti, aby se vyhnula těžkostem? Co dělali Pavel a Barnabáš cestou do Jerusalema? V. 2. 3.

»Uvažování o této otázce vyvolalo ve sboru v Antiochii mnoho rozrůzných svárů, a členové se obávali, že by to mohlo skončiti roztržkou; poslali proto Pavla a Barnabáše a několik jiných odpovědných mužů sboru do Jerusalema, aby předložili tuto záležitost apoštolům a starším. Měli se tam sejíti s delegáty různých sborů a s těmi, kteří přišli do Jerusalema na nastávající svátek. Zatím měly býti veškeré sporné otázky odloženy stranou, dokud by společnou poradou nepadlo konečné rozhodnutí, jež potom měly přijmouti sbory po celé zemi.« — Wirken, 151, 152.

3. Kdo přijal vyslance v Jerusalemě? Kdo vyvolal rozpor? V. 4—6.
4. Co připomenul Petr na začátku své řeči? Jakou otázkou a jakým zjištěním ukončil? V. 7—11.
5. Kdo se též zúčastnil této řeči? O čem svědčili? V. 12.

Pavel a Barnabáš zajisté vyprávěli o svých zážitcích mezi pohany v Antiochii a na cestě. Shromáždění slyšeli o Elymasovi z ostrovu Cypr, který oslepl, neboť se protivil Slovu Božímu. Dověděli se též o mrzákovi v Lystře, který byl mocí Boží uzdraven. Pak též o »divech a zázracích«, které Pán »činil skrze ně«; nevíme však o tom podrobnosti.

6. Který řečník povstal potom? Na čí slova se odvolával? V. 13. 14.

U Gal. 1, 19 označuje Pavel tohoto Jakuba jako »bratra Páně«. Když Pán Ježíš ještě chodil po zemi, bylo jednou řečeno: »Nebo ani bratři jeho nevěřili v něho.« Ale když pozorovali Ježíšův život a zažili jeho smrt, byla jejich srdce získána. Jeden z těchto bratří byl nyní předsedou sboru v Jerusalemě. Byl tak čestný a přímý, že dostal příjmení spravedlivý. Žádné mínění neplatilo tolik jako jeho.

7. Jak smýšlel Jakub o včlenění pohanů do křesťanské církve? Kterým prorockým slovem to dotvrzoval? V. 15—17; Amos 9, 11. 12.

Toto místo Písma ukazuje, že království Boží, na které David obrazně poukázal, mělo znovu povstati v Spasiteli, potomku Davidově. Proto i pohané měli míti podíl na požehnáních království Božího, neboť vzývali u víře Boha,

stavěli na Nēm a uctivali Ho, jak to Pavel a Barnabáš vyprávěli.

8. Jak se tudíž Jakub rozhodl? V. 19.
9. Kterých čtyř věcí měli se také křesťané z pohanů zdržovati? Co bylo zjištěno ohledně knih Mojžíše? V. 20. 21.
10. Co se rozhodlo shromáždění učiniti, když přijalo Jakubovo rozhodnutí? V. 22 a.
11. Koho poslali do syrské Antiochie, aby podal zprávu o výsledku shromáždění? V. 22 b.
12. Jakým způsobem podali přesnou zprávu o shromáždění apoštolů? V. 23.
13. Co vyniká v tomto dopise? V. 24—29.

Poselství věřicím v Antiochii lze krátce shrnouti v následující: a) Pozdrav, b) Odůvodnění psaní, c) Zmínka o vyslancích, d) Rozhodnutí, e) Čtyři věci, zdůrazněné zvlášť také pohanům, f) Ukončení a pozdrav.

14. Jak přijal sbor v Antiochii poselství a rozhodnutí? V. 30. 31.

»Nebyli vyzváni všichni věřící, aby hlasovali o této otázce. „Apoštolé a starší“, vlivní a rozhodující mužové, učinili a oznámili toto usnesení, jež potom přijaly všechny křesťanské sbory.« — Wirken, 157.

15. Jakou práci konali Judas a Sílās? V. 32.
16. Kde se setkáváme v následující době s každým z těchto poslů? V. 33—35.
17. Jaké světlo vrhá na dnešní úkol pozdější rozpor mezi Pavlem a Petrem? Gal. 2, 11—14 (por. »Wirken«, 158—160).

10. úkol — 2. — 8. března 1941

Druhá misijní cesta — Pavel a Sílās ve Filipis

Úvod: Cesta ze syrské Antiochie na shromáždění apoštolů v Jerusalemě byla v době mezi první a druhou Pavlovou misijní cestou. Na druhou misijní cestu se vydali ze syrské Antiochie a tato vedla nebezpečnými cestami

přes pohoří Taurus, kde bylo mnoho lupičů a divé zvěře, do Derben, Lystry a Ikonie, dále územím Frygie a Galatska — přesnou cestu zde nevíme — do Troady. Z Troady jeli lodí na ostrov Samothracie, potom do Neapolis v římské provincii Macedonie. Cesta z Neapolis do Filipi byla asi 15 km dlouhá. V Lystře vzal si Pavel na pomoc místo Jana Marka mladého muže Timotea. Tento poznal pravdu jakožto ovoce Pavlovy práce na první misijní cestě. (1. Tim. 1, 2.) V Troadě připojil se k Pavlovi Lukáš, »lékař. milý«, jak to prozrazuje v 10. verši přechod do první osoby.

1. Co navrhoval Pavel Barnabáševi, když byli nějaký čas v syrské Antiochii? Koho chtěl Barnabáš vzít s sebou? Proč s tím Pavel nechtěl souhlasit? Skt. 15, 36—38.
2. Jak se rozhodli Pavel a Barnabáš, jelikož se neshodli? Kam šli? S kým? V. 39—41.

Ve Skutcích 13, 13 máme zprávu, že Marek opustil apoštoly na Cypru a vrátil se do Jerusalema. »Právě protože Marek utekl před nebezpečím, posuzoval ho Pavel nějakou dobu nepříznivě, dokonce přísně. Barnabáš však jeho chování omlouval nezkušeností. Nechtěl, aby Marek znovu opustil kazatelský úřad, neboť viděl při něm vlohy schopného a užitečného služebníka Kristova... Pavel se později s Markem smířil a přijal ho za spolupracovníka.« — Wirken, 135.

Barnabášův vliv v prvotní církvi se docela přehlíží a vyniká jen postava apoštola Pavla. Ale Barnabáš to byl, který Pavla představil apoštolům, který ho odvolal z jeho samoty v Antiochii a přivedl na cestu k jeho vedoucímu postavení. On též získal Marka pro život užitečné křesťanské služby. Měl zajisté ten zvláštní dar, že rozuměl lidem, a ačkoli nebyl snad tak výmluvný a nadaný jako Pavel a Petr, byl přece prvotní církvi jednou z nejcennějších vedoucích osobností.

3. Která místa Pavel znovu navštívil? Kterého mladého muže našel v Lystře? Co víme o rodičích Timotea? Skt. 16, 1.

Timoteus byl syn pohanského otce, a židovské matky jménem Eunice (2. Tim. 1, 5), narodil se v Lystře, a když tam byl Pavel po druhé, byl již členem tamějšího křesťanského sboru. Zaujal místo Jana Marka a doprovázel Pavla na mnohých jeho cestách, jsa mu dobrou pomocí... V 2.

Tim. 3, 15 zjevuje Pavel tajemství jeho šlechtného života, který vedl Timoteus již od mládí, slovy: ... že od dětinství svařá pisma znáš.

4. Jakou pověst měl Timoteus ve svém rodném sbore? Jaké opatření učinil Pavel, aby se vyhnul případným předsudkům v pozdější práci? V. 2. 3.

»Pavel doporučil z opatrnosti Timoteovi, aby se obřezal, ne že by to byl žádal Bůh, ale aby Židé neměli ani té nejmenší příčiny, aby neuznali Timotea v jeho kazatelském úřadě. Pavlova činnost vyžadovala, aby cestoval od města k městu a v rozličných zemích a kázal často i v židovských školách a na jiných místech. Kdyby se to pak bylo rozeslo, že jeden z jeho spolupracovníků je neobřezaný, mohlo to být na újmu jeho díla, neboť Židé byli zaujati mnohými předsudky a slepou horlivostí.« — Wirken, 163.

5. Které zásady zdůrazňovali misionáři po sborích? Jak se projevílo požehnání jejich práce? V. 4. 5.
6. Proč necestoval Pavel dále podle svého plánu? Kam přišli posléze? V. 6—8.

Za dnů apoštola Pavla bylo Troas příjemné město na břehu nádherného Egejského moře; na protějším břehu byla Macedonie. Počátky záchranného poselství na evropské půdě jsou krátké a jednoduché, ale obsahují právě ten nejkrásnější úsek v dějinách o pokroku evangelia našeho Spasitele s asijské půdy do Evropy, kde zapustilo kořeny a rostlo, až se Evropa stala střediskem křesťanského života a myšlení. Z Evropy proniklo evangelium do celého světa. Pavlovo vidění v Troadě, výzva, aby šel do nových zemí k novým národům, je důležitou událostí a rozhodujícím datem v dějinách křesťanské církve.

7. Jak byl Pavlovi a jeho průvodcům ukázán další směr cesty? Kudy se dostali do Macedonie? V. 9—12.
8. Jak začali misionáři pracovat ve Filipis? Kdo se obrátil první? V. 13. 14.
9. Co nabídla Lydia misionářům? V. 15.
10. Jakým způsobem chtěl nepřítel překaziti skvělá ve Filipis? Jak dlouho to trvalo? Co přikázal Pavel jednoho dne živému duchu? S_o jakým úspěchem? V. 16—18.)

11. Proč působili nyní páni služebné těžkosti Pavlovi a Sílovi? Z čeho je obžalovali před městskou radou? V. 19—21.

»Apoštolé snášeli nějaký čas tento odpor, ale potom poručil Pavel skrze Ducha svatého zlému duchu, aby dívku opustil. Ona ihned umkla a tím bylo dokázáno, že apoštolé jsou služebníci Boží a že i démon je za takové uznal a uposlechl jejich rozkazu. Jakmile byla žena zproštěna od zlého ducha a nabyla opět rozumu, rozhodla se následovat Krista. Proto měli její páni starost o ušlý zisk.« — Wirken, 170.

12. Na či straně stálo množství? Co se stalo s apoštoly? V. 22—24.

Rímské mrskání bylo těžkým trestem. Věznové byli svlečeni a bití holi, až umdlávali bolestí. Pak je odveklí do nejtemnějšího vězení, jež nemělo oken. Kláda sloužila současně k mučení i zabezpečení vězně. Byla to těžká kláda s dvěma otvory, do kterých byly vězni dány nohy tím způsobem, že byly co nejvíce roztaženy, takže tato posice byla pro něho velkým utrpením.

13. Co činili Pavel a Sílás o půlnoci? Co se náhle stalo? V. 25. 26.

»Ostatní věznové s údivem naslouchali, kterak se z hlubin vězení ozývají modlitba a zpěv. Obvyčejně slyšeli vždy v noci odtud křik a nářek, kletby a zapřísahání, ale nikdy ne modlitby a díkůvzdání. Strážcové a věznové tázali se navzájem, kdo jsou asi tyto lidé, kteří, ač trpí zimou, hladem a bolestí, jsou přece tak veselí.« — Wirken, 171.

14. Proč se strážný ulekl? Čí hlas ho upokojil? V. 27. 28.

Strážný žaláře byl odpovědný za bezpečné přechování vězňů a pakliže některý z nich utekl, čekala strážného poprava. Proto si chtěl vzít život raději sám.

15. Co učinil strážník, když se dověděl, že všichni věznové jsou zde? Co bylo nyní jeho nejdůležitější otázkou? Jakou odpověď dostal? V. 29—32.

16. Jak se choval k Pavlovi a Sílovi dále? V. 33. 34.

17. Co rozkázal příštího jitra městský rada? Jakou námitku učinil Pavel? Jaký dojem to vyvolalo? V. 35—38.

18. Co musil městský úředník učiniti? Koho navštívili apoštolé dříve než opustili město?
V. 39. 40.

11. úkol — 9. — 15. března 1941

V Tessalonice a Berii

Úvod: Pavel, Silas a Timoteus vydali se z Filippis jihozápadním směrem. Amfipolim bylo vzdáleno od břehu 53 km, Apollonie 48 km dále. Do Tessaloniky bylo to ještě 59 km, takže jejich cesta byla 160 km dlouhá. Tessalonika byla za dnů Pavla velkým městem. Dnes se jmenuje Saloniki a je stále hustě obydlena.

Když byli apoštolé vyhnáni z Tessaloniky, vydali se do Berie, ležící 96 km dále na jihozápad.

1. Které důležité město navštívil Pavel se svými průvodci, když opustili Filippis? Skt. 17, 1.

Když bylo s Pavlem ve Filippis tak hanebně zacházeno (1. Tes. 2, 2), odebral se ihned do Tessaloniky; to bylo vlastně hlavní město krajiny a bylo velmi vlivné. Zde po tři týdny vykládal z Písma hlavní body svého poselství... Jeho práce měla úspěch a mnozí uvěřili. (1. Tes. 1, 9.)

2. Co učinil Pavel podle obyčeje v sobotu? V. 2.

3. Co bylo jádrem jeho kázání? V. 3.

Pavel obrátil jejich pozornost na starozákonní proctví, týkající se Spasitele. Dokazoval, jak se naplnila v životě a učení Kristově a poukázal na to nejjasnější, že Ježíš Kristus vstal z mrtvých, žije, jak to bylo v Písmě prokóváno.

4. Jaký byl viditelný výsledek zvěstování pravd Písma? V. 4.

5. Jak působil úspěch apoštolů na nevěřící Židy? Jakým způsobem je chtěli zadržeti? V. 5.

6. Na kom se chtěli mstít, když nemohli nalézt Pavla a Sílu? V. 6.

Jázon byl křesťan ze Židů. Nabídl svou osobu i majetek jako zárukú, jen aby apoštolé mohli bez úhony vzpouře ujít. Zdá se, že později cestoval rovněž několik let s Pavlem. (Řím. 16, 21.)

7. Proč obžalovali Jázona? Co vyčítali Pavlovi a věřícím? V. 7.

Zaloba proti apoštolům byla povážlivá, neboť podle ní nejenže porušili veřejný pořádek, ale stavěli se též proti císaři. Tito lidé nechtěli rozumět, že Ježíš mohl být králem v jejich srdci, aniž by tím byla porušena poslušnost římskému císaři.

8. Jaký dojem učinili Židé se svou obžalobou na lid a starší města? Jaký požadavek byl dán Jázonovi a ostatním? V. 8. 9.

Dáti dostiučinění znamená bezpochyby, že musil dáti určitou peněžitou částku, která propadla, jakmile by se spráhlení misionáři dopustili něčeho protizákonného.

9. Co podnikli ihned bratři na ochranu Pavla a Sily? V. 10.

10. Jak se lišili lidé v Tessalonice od lidí v Berii? Proč zkoumali Písmo? V. 11.

»Berienští nebyli zaujati předsudky. Byli ochotni zkoumati pravdivost Pavlem zvěstovaného učení... Kdyby ti, kterým dnes jsou zvěstovány zřejmé pravdy, podle příkladu Berienských studovali denně Písmo a porovnávali poselství, jež slyší, se Slovem Božím, byl by mnohem větší počet těch, kteří by byli věrní předpisům zákona Božího.« — Wirken, 185.

11. Co dokazuje, že byli zabloubáni do Písma? V. 12.

12. Jak chtěl nepřítel i v Berii dělati překážky? V. 13.

»Nevěřící Židé z Tessaloniky, kteří byli naplněni žárlivostí a nenávistí k apoštolům, a nebyli spokojeni s tím, že je vyhnali ze svého města, přišli za nimi do Berie a vzbouřili proti nim lehce vznětlivé povahy spodních vrstev. Bratři se obávali, že by Pavlovi mohlo býti ublíženo, proto ho v doprovodu několika nových věřících z Berie poslali do Atén.« — Wirken, 186.

13. Co bratři ihned učinili? Kdo zůstal ještě nadále v Berii? V. 14.

14. Do kterého města šel Pavel? Jaký vzkaz přinesli jeho průvodci zpět do Berie? V. 15.

15. Jaké ponaučení mohou si z toho vzít ti, kteří dnes zvěstují málo oblíbené pravdy?

Odpověď: »Učí-li někdo pravdám, které nejsou lidové, nemusí ztratit odvahu, nepřijmou-li ho někdy dokonce ti, kteří předstírají, že jsou křesťané, přívětivěji, než přijali Pavla a jeho spolupracovníky lidé, mezi nimiž pracovali. Bojovníci kříže musí se vyznačovat bdělostí a modlitbou, musí jít zmužile a u víře a působiti vždy ve jménu Ježíše.« — Wirken, 184.

12. úkol — 16. — 22. března 1941

Pavel v Aténách

Úvod: Dnes půjdeme s Pavlem do Atén, hlavního města řecké krajiny Attika a významného střediska literatury a umění pro celý svět. Jeho jméno je odvozeno od bohyně Atény, a toto město bylo založeno kolem r. 1556 př. Kr. Mnoho generací a všechny vzdělané národy uznaly, že Atény byly duševně vyspělejší než ony.

Pavel musil pod nátlakem Židů z Tessaloniky odejít z Berie a přátelé ho zavedli do slavných Atén. Právě se, že v Aténách bylo přes tři tisíce soch, jež byly postaveny vesměs na počest pohanských bohů. Na jedné ulici byla před každým domem socha boha Hermesa, kterého považovali za posla bohů. Každá brána a každé dveře měly svého ochranného bůžka. Jistý římský básník poznamenal kdysi posměšně: »V Aténách lze lehčeji nalézt bohy než lidi.«

1. Co zapůsobil na Pavla, když čekal na Sílu a Timotea? Skt. 17, 16.

»Pavel se cítil v tomto velkém pohanském městě osamocen a toužil po účasti a pomoci svých spolupracovníků; neměl zde žádných přátel. Byly zde těžkosti, zdánlivě nepřemožitelné, a zdálo se, že nebude moci vniknouti do srdcí lidských.« — Wirken, 187. 188.

2. Kde zvěstoval Pavel záchranné poselství?
V. 17.

Pavel začal kázat ve škole Židům, a na přelidněném tržišti mluvil všem, kteří ho chtěli poslouchati. Kolem tržiště byly veřejné budovy, obchody a obchodní domy. Bylo zde srdce města.

3. S kým se dostal do rozporu? Jak jej někteří chtěli odbýt? Jaký dojem měli ostatní? V. 18.

Na začátku své práce v Aténách přišel Pavel do styku s řeckými filosofi. Epikurové byli žáci Epikura, slavného učitele. Byli vlastně bezbožní. Stoikové tvořili sektu pohan-ských filosofů, kteří nevěřili, že božství bylo stvořitelem vesmíru.

4. Kam vzali filosofové apoštola? Co chtěli vědět? V. 19. 20.

Na skalnatém Areopágu stál chrám Marsuv, boha války. Zde se sešla rada Atén ke zkoumání nového učení.

»Když filosofové chvíli s Pavlem rozmlouvali, odvedli ho s tohoto nevhodného místa, kde se tisnily davy zvědavců. Bylo to vlastně pro obě strany prospěšné a tak odešli do Areopágu, na horu Marse, na nejvyšší místo, kde se scházeli vznešené osoby Atén, přední politikové a řečníci i filosofové. Nyní se před takovou vznešenou společností nacházel Pavel a mohl nerušeně mluvit.«

5. Jakou vlastnost měli Atéňané? V. 21.

6. Jak zahájil Pavel svou řeč na soudním dvoře? V. 22.

7. Jaký nápis byl mu nápadný? Jaký účel mělo jeho pozorování? V. 23.

Lidé obětovali bohům, aby je smířili a aby se uchránili před neštěstím. Všem známým bohům zřídili oltáře. Aby snad nějaké božství nepřehlédli a nepřivodili si tak trest, zřídili i pro ně oltář.

8. Kdo je ten Bůh, kterému nevědomě sloužili? Kam sahá jeho panství? Nač není vázán? V. 24.

V celé Bibli poznáváme pravého Boha jakožto Stvořitele nebe a země.

9. Proč může být pravý Bůh bez naší služby? V. 25.

10. Z čeho pocházejí všechny národy? Co jim Bůh určil? V. 26.

11. Jaký má být jejich životní cíl? Proč to není tak těžké dosáhnouti jej? V. 27.

Řecké slovo, které je zde vyjádřeno výrazem »maka-jíce«, znamená tolik, jako když slepý hmatem hledá nějaký předmět. (Schaff.)

12. Z čeho je patrná naše bezpodmínečná závislost na Bohu? Kdo to také u Řeků potvrdzoval? V. 28.

13. Co tedy praví Pavel, když jsme božského původu? V. 29.

Děti bývají obvykle podobny svým rodičům. Jsme-li dítky Boží, je jasné, že Bůh nemůže býti nějakým lidským dílem ze dřeva, zlata, stříbra anebo kamene.

14. Co činí Bůh s časem neznámosti? Jakou výzvu slyší však nyní všichni? V. 30.

Bůh přehlíží nevědomost, není-li úmyslná. Bůh je tak dobrý a milosrdný, že trpělivě snáší hříchy lidí, a současně se snaží osvětliti jejich mysl, aby se odvrátili od svých hříchů.

15. Proč mají všichni činiti pokání? Jak mohou přispěti k svému zachránění? (Vírou.) V. 31.

16. Jak působila na některé posluchače zmínka o zmrtvýchvstání? Jak chtěli jiní odbýti tuto otázku? V. 32.

Je pravděpodobné, že apoštol svoji řeč zcela neukončil. Dokud před nimi zjevoval myšlenkové děje, naslouchali, ačkoli jim byly nové; ale učení o zmrtvýchvstání bylo jim cizí a sahalo jim příliš do svědomí.

17. Jaký byl výsledek mocné řeči Pavlovy? V. 33. 34.

Na konci své řeči Pavel zjistil — jak ostatně i dnes kazatel evangelia — že filosofické myšlení nepřipouštělo jednoduchou pravdu a prostou víru. Proto musíme velmi oceniti výsledek jeho námahy.

13. úkol — 23. — 29. března 1941

Pavel v Korintě — Ukončení druhé misijní cesty

Úvod: V prvních staletích křesťanského věku byl Korint předním městem nejen Řecka, nýbrž i celého světa. V jeho ulicích se tísnil Řekové, Židé a Římané, jakož i cestující z různých zemí, spěchající za obchodem anebo zábavou. Toto velké obchodní středisko, k němuž bylo ze všech stran Římské říše výhodné spojení,

bylo nyní důležitým místem zvěstování Boha a jeho pravdy.« — Wirken, 195.

Z Atén do Korintu jel Pavel pravděpodobně lodí. Toto obchodní město bylo tak zkažené, že se říkalo: »Špatný jako Korint«. Pavel zůstal v Korintě 1½ roku. Pak šel do Efezu, navštívil Cesarei, přišel do Jerusalema a vrátil se do Antiochie, odkud byl vyslán. Tím byla ukončena jeho druhá misijní cesta.

1. Do kterého města šel Pavel z Atén? Skt. 18, 1.

2. Koho potkal Pavel v Korintě? Proč opustil Akvila Itálii? V. 2.

»Mezi Židy, kteří se usadili v Korintě, byli také Akvila a Priscilla, kteří byli později věrnými pracovníky pro Krista. Když Pavel poznal jejich povahu, „bydlil u nich“.« — Wirken, 195.

3. Jaké řemeslo dělal Pavel u nich? V. 3.

Tehdy se kladl důraz na řemeslo. Ježíš byl tesař, Pavel dělal stany. Toto řemeslo bylo velmi špatně placeno, ale v horkých krajích bylo vždy velmi užitečné. Hrubé, hnědo-černé plátno, jež se tkalo z kozí srsti a z kterého se vyráběly stany, bylo nepromokavé, bylo-li dobře ušito. Pavel byl jistě v těchto dnech bez prostředků a touto prací si vydělával na živobytí.

4. Kdy kázal Pavel záchranné poselství? S kým přišel do styku? V. 4.

5. Kdo přišel záhy za ním? Jak to působilo na jeho misijní činnost? V. 5.

6. Která vážná slova promluvil, když narazil na tuhý odpor? V. 6.

Slovo »odporovati« znamená v původním textu tuhé protivenství. Jednalo se zde o organisovaný odpor, který rostl, čím vážněji Pavel vykonával svou misijní práci.

7. Kde pokračoval Pavel v kázání, opustiv školu? V. 7.

Pavel odešel ze školy, nikoli snad z města anebo z domu Akvily.

8. Která vznešená osobnost školy přijala ještě s mnohými Korinfany záchranné poselství? V. 8.

»Nenávist Židů proti apoštolům neustále rostla. Ani když byl pokřtěn Krispus nebyli tito tvrdohlaví odpůrci přesvědčení, nýbrž byli tím více roztrpčeni. Poněvadž nemohli vyvrátiti Pavlova kázání, použili lsti a zlých uskoků. Rouhali se evangeliu a jménu Ježíšovu...« — Wirken, 200.

9. Jak nabyl Pavel nové odvahy k pohybu v Korintě? Jak dlouho zde zůstal? V. 9—11.

10. K čemu využili Židé příležitost, když se Gallio stal vladařem? V. 12. 13.

Čím větší byl úspěch Pavla, tím rozhodnější byl odpor Židů, kteří ho zavelkli před nového vladaře. Dějiny jej nazývají »přívětivý Gallio«.

11. Jak rozhodl tento spravedlivý muž, aniž Pavel promluvil slovo obhajoby? V. 14—16.

»Gallio byl rozšafný muž, který nechtěl býti náhončím žárlivých, pletichy působících Židů. Jejich farizejská svatost a samospravedlnost se mu protivila, a nechtěl jejich obžalobu ani slyšeti. Když se chtěl Pavel hájiti, naznačil mu Gallio, že to není vůbec zapotřebí.« — Wirken, 203.

12. Co učinili pak Řekové se Sostenem, který se dostal na místo obráceného Krispa? Jak dokázal Gallio i nyní, že se mu přičíí hádky o učení? V. 17.

»To bylo po prvé, co se za Pavlova působení v Evropě zástup postavil na jeho stranu; před očima vladaře rozvinula se silná bitka nejpřednějších žalobníků apoštola a vladař vůbec nezasáhl... Tím dosáhlo křesťanství značného vítězství.« — Wirken, 203.

13. Kam odešel Pavel, když se byl 1½ roku zdržel v Korintě? Kdo jej doprovázel do Efezu? V. 18. 19.

14. O co ho prosili Efezští? Proč nemohl vyhověti jejich prosbě? Co jim však slíbil? V. 20. 21.

15. Kam se plavil Pavel z Efezu? Který sbor pozdravil? Kam se vrátil, ukončiv tak svoji druhou misijní cestu? V. 22.
